

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо використання коштів державного бюджету з метою ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України» (реєстр. № 8364-1 від 23.01.2023), поданий народними депутатами України Демченком С. О. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом запропоновано розширити напрями спрямування коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії та коштів у разі їх надходження, отриманих у рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ, та коштів кредитів (позик), залучених державою від іноземних держав, іноземних фінансових установ і міжнародних фінансових організацій, передбачені згідно зі статтями 29 та 33 Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік», шляхом їх спрямування на забезпечення потреб сектору оборони.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень акта не впливатиме на видаткову частину Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень акта у 2023 році не потребуватиме залучення додаткового фінансового ресурсу з Державного бюджету України.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізацію положень акта буде здійснено у межах коштів, передбачених Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» за спеціальним фондом державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 3511040 «Фонд ліквідації наслідків збройної агресії» в обсязі 35 500,0 млн гривень.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

1. Для здійснення заходів з відбудови та відновлення об'єктів, пошкоджених внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, що завдало значних збитків економіці держави, створено фонд ліквідації наслідків збройної агресії (далі – фонд ліквідації).

Кошти фонду ліквідації відповідно до статті 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» (далі – Закон) спрямовуються на будівництво громадських будівель (з урахуванням вимог безпеки щодо захисних

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000A2FE2E000B35B000

Підписувач Улютін Денис Валерійович

Дійсний з 18.01.2023 0:00:00 по 17.01.2025 23:59:59

Міністерство фінансів України

05220-02-2/3331 від 03.02.2023

споруд цивільного захисту), захисних споруд цивільного захисту; реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів критичної інфраструктури, пов'язаних з наданням послуг з водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, електропостачання, освітлення; нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, розроблення проектної (проектно-кошторисної) документації будівель для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили його внаслідок воєнних дій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України тощо.

Згідно зі статтею 7 Бюджетного кодексу України принцип цільового використання бюджетних коштів полягає у тому, що бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями.

Отже, спрямування коштів фонду ліквідації має здійснюватися виключно з урахуванням норм статті 29 Закону.

2. Залучення кредитів міжнародних фінансових організацій (далі – МФО) здійснюється на підставі міжнародних договорів України, більшість з яких ратифіковані та є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства.

Кредити МФО залучаються на фінансування пріоритетних проектів розвитку на умовах їх цільового використання, строковості та платності. Міжнародні договори з МФО містять чіткі переліки напрямів спрямування коштів та заборонені сфери для використання.

МФО не фінансують заходи військового спрямування та не покривають видатки у сфері оборони, оскільки за своєю природою проекти, які фінансуються МФО, спрямовані на досягнення цілей розвитку. Зокрема, діяльність Світового банку (МБРР та МАР) зосереджено в таких сферах, як людський розвиток (освіта, охорона здоров'я), розвиток сільського господарства, захист навколишнього середовища, інфраструктура, проекти у секторі державного управління (наприклад, боротьба з корупцією, розвиток правових інституцій).

У рамках співпраці зі Світовим банком угоди про позику містять положення щодо заборони спрямовувати кредити на «Виключені видатки», які, крім іншого, включають видатки на товари, призначені для військових або напіввійськових цілей.

Згідно з Угодою про заснування Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) від 29.05.1990, до якої Україна приєдналася відповідно до Указу Президента України від 14.07.1992 «Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку», ресурси і послуги ЄБРР використовуються виключно для досягнення його мети і виконання його функцій, які полягають у сприянні переходу країн Центральної та Східної Європи до відкритої економіки, орієнтованої на ринок, розвитку приватної та підприємницької ініціативи, шляхом здійснення структурних і галузевих економічних реформ, включаючи демонополізацію, децентралізацію та приватизацію, щоб допомогти економіці в тому, щоб вони стали повністю інтегрованими у світову економіку.

Також положення щодо заборони фінансування виробництва та розповсюдження зброї і боєприпасів, озброєнь та військової техніки містяться у фінансових угодах з Європейським інвестиційним банком.

Відповідні положення щодо заборони спрямування коштів на виробництво або торгівлю зброєю та боєприпасами, фінансування закупівлі оборонних матеріалів або діяльності, пов'язаної з цим, містяться в угодах, укладених з Урядом Федеративної Республіки Німеччина та Кредитною установою для відбудови (KfW).

Ураховуючи вищевикладене, передбачення можливості використання коштів кредитів (позик), залучених державою від МФО та KfW, на забезпечення потреб оборони України суперечитиме міжнародним договорам і зобов'язанням України та Уряду України.

3. На сьогодні розроблено та опрацьовується альтернативний законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо використання коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії» (реєстр. № 8364 від 16.01.2023), поданий народним депутатом України Железняком Я. І.

З урахуванням заявлених органами сектору безпеки і оборони додаткових потреб у фінансовому ресурсі на 2023 рік, пов'язаних з відбиттям збройної агресії російської федерації проти України та можливістю спрямування коштів фонду ліквідації для забезпечення потреб сектору оборони як додаткового джерела фінансування за спеціальним фондом державного бюджету, потребує уточнення назва фонду ліквідації, оскільки видатки на забезпечення потреб сектору оборони насамперед пов'язані з відбиттям збройної агресії.

Разом з тим звертається увага, що у Законі України «Про національну безпеку України» наведено визначення термінів «сектор безпеки і оборони», «сили безпеки» та «сили оборони». Водночас у чинному законодавстві відсутнє визначення терміна «сектор оборони».

З огляду на це, питання спрямування коштів фонду ліквідації на забезпечення потреб сектору оборони має вирішуватися в комплексі з урахуванням пріоритетного першочергового спрямування бюджетних коштів.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Міністерство фінансів України не підтримує проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо використання коштів державного бюджету з метою ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України».

**Перший заступник
Міністра фінансів України**

Денис УЛЮТІН